

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind jurisprudența Curții nr. 143

Iulie 2011

***Heinisch c. Germaniei* - 28274/08**

Hotărâre din 21.7.2011 [Secția a V-a]

Articolul 10

Articolul 10-1

Libertatea de a comunica informații

Concedierea unei asistente medicale pentru depunerea unei plângeri penale privind deficiențele îngrijirilor medicale acordate de un angajator privat: *violare*

În fapt – Reclamanta era angajată în calitate de asistentă medicală geriatrică în cadrul unei companii al cărui acționar principal era Land-ul din Berlin. Din ianuarie 2003 până în octombrie 2004, reclamanta și unii dintre colegii acesteia s-au plâns în nenumărate rânduri angajatorului despre faptul că sunt supraîncărcați din cauza lipsei personalului și a deficienței documentării îngrijirilor acordate. După efectuarea unei inspecții, comitetul de control medical al Fondului de Asigurări în Sănătate a depistat grave neajunsuri privind administrarea îngrijirilor, constatând, în special, insuficiența personalului și documentarea nesatisfăcătoare a îngrijirilor administrate. În noiembrie 2004, avocatul reclamantei a adresat o scrisoare companiei prin care i-a semnalat insuficiența personalului și a solicitat să-l informeze despre măsurile pe care intenționează să le întreprindă, pentru a evita răspunderea penală. Ca răspuns la refuzul companiei, acesta a depus o plângere prin care acuza compania de fraudă gravă pentru încălcarea obligației de a acorda îngrijiri de calitate promisă în publicitatea sa, disimularea în mod sistematic a dificultăților cu care se confrunta și incitarea angajaților de a falsifica evidența serviciilor prestate. În ianuarie 2005, parchetul a clasat ancheta preliminară. În aceeași lună, reclamantei i-a fost notificată concedierea, începând cu 31 martie, pentru absențele sale repetate cauzate de starea sa de sănătate. Cu susținerea prietenilor și a unui sindicat, reclamanta a distribuit o broșură în care califica concedierea sa drept o „măsură disciplinară tactică destinată să reducă la tăcere angajații” și anunța despre depunerea plângerii împotriva companiei. Compania, care nu știa până în acel moment despre existența plângerii, a suspectat reclamanta ca fiind la originea redactării și difuzării broșurii și a concediat-o fără preaviz. Considerând că plângerea depusă de reclamantă

constitua un „motiv imperios” ce justifica ruptura imediată a relației de muncă, instanțele naționale au respins recursul formulat de reclamantă împotriva concedierii sale.

În drept – Articolul 10: nu există nicio controversă asupra faptului că acțiunea penală intentată de reclamantă trebuie să fie considerată ca fiind o denunțare în sensul articolului 10 și concedierea care a rezultat, cât și deciziile luate de instanțele naționale asupra acestei măsuri, se analizează într-o ingerință în libertatea de exprimare a reclamantei. Această ingerință era prevăzută de lege și urmarea un scop legitim, și anume protecția reputației și a drepturilor altuia, în speță a angajatorului reclamantei.

În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, Curtea consideră că principiile și criteriile enunțate în hotărârea *Guja c. Moldovei**, care se referea la un angajat al sectorului public, sunt aplicabile relațiilor de muncă de drept privat și că acestea se aplică pentru asigurarea unui echilibru între dreptul angajaților de a denunța un comportament ilegal sau un act ilicit al angajatorului și dreptul angajatorului la protecția reputației sale și a intereselor comerciale.

Având în vedere vulnerabilitatea particulară a persoanelor în vârstă și necesitatea de a preveni abuzurile, informațiile divulgate de reclamantă prezentau, fără îndoială, un interes public și satisfăcea deci primul dintre criteriile enunțate în hotărârea *Guja*. În ceea ce privește al doilea criteriu, existența altor mijloace de divulgare a informațiilor, Curtea notează că reclamanta a avertizat angajatorul său, în nenumărate rânduri despre faptul că era supraîncărcată și i-a semnalat acestuia despre riscul unei acțiuni penale înainte de a depune plângerea. Dacă calificarea juridică a comportamentului angajatorului său – fraudă gravă – era menționată pentru prima dată în plângerea reclamantei, aceasta deja a atras atenția asupra faptelor pe care se întemeia plângerea și argumentul acesteia potrivit căruia, ar fi fost inutil să depună alte plângeri interne, nu a fost infirmat. În ceea ce privește criteriul referitor la autenticitatea informațiilor divulgate, Curtea constată că alegațiile reclamantei nu erau nefondate – comitetul de control medical a constatat aceleași deficiențe ca și cele denunțate de reclamantă – și nu vede niciun motiv să creadă că reclamanta a difuzat informații false, în mod intenționat sau superficial. Abandonarea anchetei preliminare nu înseamnă, în mod necesar, că alegațiile care au stat la baza plângerii erau nefondate sau futele. În plus, nu exista niciun motiv de a pune la îndoială buna credință a reclamantei și deci a respectării celui de al patrulea criteriu. Deși reclamanta a formulat plângerea sa în termeni, într-o oarecare măsură, excesivi și generali, alegațiile sale nu erau total nemotivate și nu constituiau un atac la persoana angajatorului său. În plus, reclamanta nu s-a adresat presei și nu a distribuit broșura imediat după ce a înțeles că era necesar să facă cunoscute faptele litigioase terților. Aceasta a consultat un avocat cu intenția de a depune plângere. În ceea ce privește al cincilea criteriu, referitor la prejudiciul cauzat angajatorului, nu există nicio îndoială că alegațiile reclamantei au adus atingere reputației companiei în cauză. Cu toate acestea, interesul public atașat divulgării deficiențelor serviciilor de îngrijire a persoanelor în etate de către o companie publică prezintă o importanță atât de mare, încât depășește protecția reputației și a intereselor acesteia din urmă. În cele din urmă, referitor la severitatea sancțiunii, Curtea constată că reclamantei i-a fost aplicată cea mai severă sancțiune prevăzută de dreptul muncii. În plus repercusiunilor pe care aceasta le-a avut asupra carierei reclamantei, această sancțiune a putut să aibă un efect puternic disuasiv asupra altor angajați ai companiei, cât și asupra persoanelor care lucrează în domeniul serviciilor de asistență medicală în general și să-i descurajeze să semnaleze încălcările ce afectează acest sector, în care pacienții sunt în general incapabili să ceară respectarea drepturilor lor și, în care, membrii

personalului sunt cei mai bine informați despre deficiențele în acordarea îngrijirilor.

Rezultă că concedierea fără preaviz a reclamantei a fost disproporționată și că instanțele naționale nu au asigurat un just echilibru între necesitatea de a proteja reputația angajatorului reclamantei și cea de a proteja libertatea de exprimare a reclamantei.

Concluzie: violare (unanimitate).

Articolul 41: 10 000 EUR pentru daune morale.

* *Guja c. Moldovei* [Marea Cameră], nr. 14277/04, 12 februarie 2008, Nota informativă nr. 105.

© **Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012**

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului fiduciar pentru drepturile omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reproducă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul fiduciar pentru drepturile omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© **Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2012**

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© **Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012**

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.